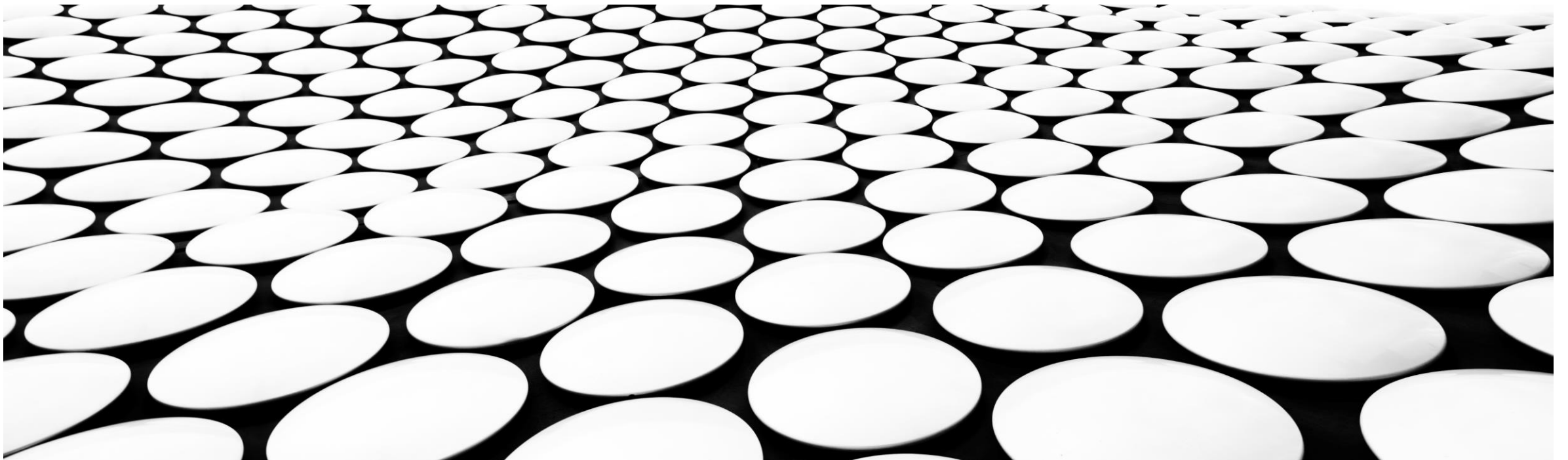

KLASIFIKACIJE MENTALNIH POREMEĆAJA

KRITERIJUMI KLASIFIKOVANJA MENTALNIH POREMEĆAJA

Na osnovu
kliničke slike

- **Neuroze** – blaži poremećaji različitih psihičkih funkcija
- **Psihoze** – funkcije oštećene do poremećaja kontakta sa realnošću
- **Intelektualni deficiti** – oštećenje pretežno kognitivnih funkcija

Na osnovu
etiologije

- **Endogeni** posledica unutrašnjih, bioloških – genetskih uticaja (SCH, bipolarni i poremećaji ličnosti, intelektualni deficiti, neke demencije)
- **Egzogeni** posledica spoljašnjih psiholoških i sredinskih uticaja i nekih medicinskih bolesti (sekundarni, psihogeni, reaktivni i ekshaustivni)

Na osnovu
patološko-
anatomskog
nalaza

- **Funkcionalni** – poznato je samo da je funkcionisanje poremećeno (deo psihoza - sch, BP, neuroze, poremećaji ličnosti)
- **Organski** – u osnovi je neuro-anatomska oštećenje (demencije, simptomatski poremećaji)

Aktuelne, zvanične klasifikacije mentalnih poremećaja

Diagnostic & Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)

Dijagnostički i statistički priručnik
mentalnih poremećaja

American Psychiatric
Association (APA)

Američka psihijatrijska
asocijacija

International Classification of Disease (ICD)

Međunarodna klasifikacija bolesti
i uzroka smrti

World Health
Organisation (WHO)

Svetska zdravstvena
organizacija

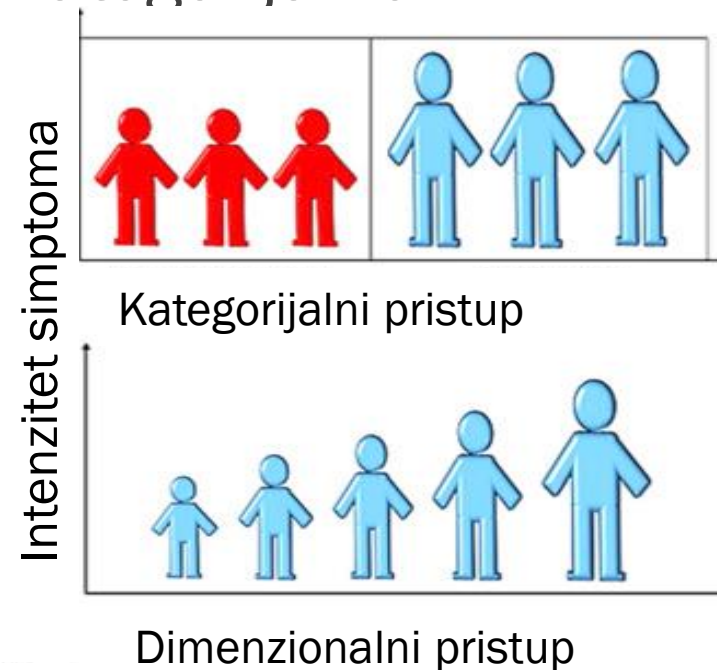
NAČINI PREZENTOVANJA MENTALNIH POREMEĆAJA - KATEGORIJE, TIPOVI, DIMENZIJE

DSM

- DSM I i II dimenzionalne
- DSM III kategorijalna
- DSM-IV kategorije i prototipovi
- **DSM V** – Kategorije sa dimenzionalnim komponentama

ICD

- ICD 9, ICD 10 i **ICD 11** kategorijalne

PREDNOSTI DIMENZIONALNOG I KATEGORIJALNOG KLASIFIKOVANJA

Kategorijalno

- Jednostavnije
- Primenjivije u praksi kliničara
- Olakšava komunikaciju unutar i između profesija

Dimenzionalno

- Bogatije informacijama
- Rešava probleme
 - vremenske nestabilnosti dijagnoza
 - Komorbidnosti poremećaja
 - Heterogenosti unutar kategorija
 - Subkliničkih poremećaja

OSNOVNE TENDENCIJE U SAVREMENIM KLASIFIKACIJAMA MENTALNIH POREMEĆAJA

Ateoretičnost

Empirijska
podržanost

Etiološka
zasnovanost

Pouzdanost i
valjanost
kategorija i
kriterijuma

Univerzalnost,
nepristrasnost u
odnosu na
kulture i polove

KOJE INFORMACIJE U VEZI SA SVAKIM POREMEĆAJEM SADRŽE SAVREMENE KLASIFIKACIJE

DSM-V

- Dijagnostički kriterijumi, dijagnostičke osobine (opširniji opis kriterijuma) i druge osobine koje potkrepljuju dijagnozu
- Prevalencija
- Razvoj i tok poremećaja
- Rizik faktori i prognoza
- Dijagnostičke činjenice u vezi sa kulturom i polovima
- Suicidalni rizik
- Funkcionalne posledice poremećaja
- Diferencijalna dijagnoza i komorbidnost

ICD-11 – Mentalni bihevioralni i neurorazvojni poremećaji

- Suštinske karakteristike
- Dodatne osobine
- Pražne karakteristike koje odvajaju poremećaj od normalnosti
- Smernice za razgraničavanje u odnosu na druge poremećaje iz ICD-11
- Razvojne manifestacije

POREMEĆAJI U SAVREMENIM KLASIFIKACIJAMA

- Neurorazvojni poremećaji
- Neurokognitivni
- Shizofreni spektar
- Biplarni poremećaj
- Depresivni poremećaji
- Anksiozni poremećaji
- Opsesivno kompulsivni spektar
- Poremećaji u vezi sa stresom i traumom
- Disocijativni poremećaji
- Poremećaji sa somatskim simptomima
- Poremećaji ishrane
- Poremećaji eliminacije
- Poremećaji sna i budnosti
- Seksualne disfunkcije
- Rodna disforija, rodna nepodudarnost
- Poremećaji remećenja i kontrole impulsa
- Poremećaji u vezi sa supstancama
- Poremećaji ličnosti
- Parafilični poremećaji

NEURORAZVOJNI POREMEĆAJI

- Nastaju tokom razvojnog perioda
- Karakterišu ih razvojni deficiti koji vode ličnoj, socijalnoj, akademskoj i profesionalnoj onesposobljenosti
 - intelektualni deficiti,
 - poremećaji govora,
 - poremećaji autističnog spektra,
 - ADHD,
 - poremećaji učenja, čitanja, računanja,
 - poremećaji motorike, tikovi itd.

NEUROKOGNITIVNI POREMEĆAJI (ORGANSKI POREMEĆAJI)

- Imaju etiologiju koja može da se dokaže u vidu cerebralne bolesti, povrede ili drugog insulta (stresa) koji dovodi do cerebralne disfunkcije.
- Demencije
- Delirijum
- Amnestički poremećaj itd.

SHIZOFRENI SPEKTAR I DRUGI PSIHOTIČNI POREMEĆAJI

- Kategoriju čine shizofrenija, druge psihoze i shizotipalni poremećaj ličnosti
- Psihotična klinička slika (osim shizotipalnog poremećaja ličnosti) u kojoj dominiraju sumanute ideje, halucinacije, dezorganizovano mišljenje, abnormalno motorno ponašanje, negativni simptomi itd.
- Shizotipalni poremećaj je poremećaj ličnosti sa kliničkom slikom koja nalikuje shizofreniji i genetskim vezama sa njom, ali pretežno bez psihotičnih simptoma

AFEKTIVNI POREMEĆAJI

TRENUTNO SVRSTANI U DVE POSEBNE KATEGORIJE

Bipolarni poremećaj

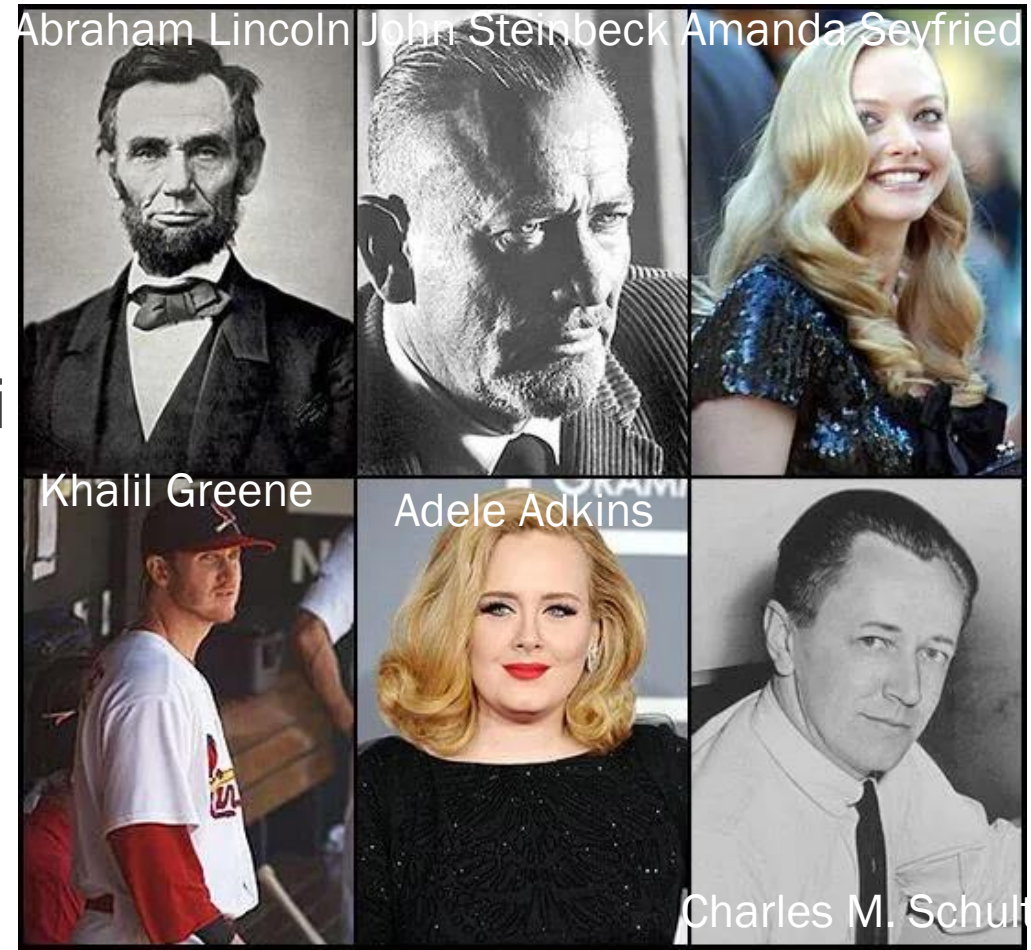
- Karakteriše ih smenjivanje epizoda povišenog i sniženog afektiviteta, energije, zadovoljstva i interesovanja.
- Bipolarni poremećaji i ciklotimija

Depresivni poremećaji

- Zajedničko im je prisustvo tužnog, apatičnog i/ili iritabilnog raspoloženja praćenih somatskim, kognitivnim i dr. promenama.
- Različitog su trajanja, vremenskih obrazaca i pretpostavljene etiologije

POREMEĆAJI SA NEUROTSKOM KLINIČKOM SLIKOM

- Blaža klinička slika i očuvan kontakt sa realnošću, kao i odsustvo simptoma koji ukazuju na psihozu
- Pretpostavlja se psihogeno ili reaktivno poreklo.
 - Anksiozni poremećaji
 - Opsesivno kompulzivni i sa njima povezani
 - Poremećaji u vezi stresa i traume
 - Disocijativni poremećaji
 - Poremećaji sa somatskim simptomima

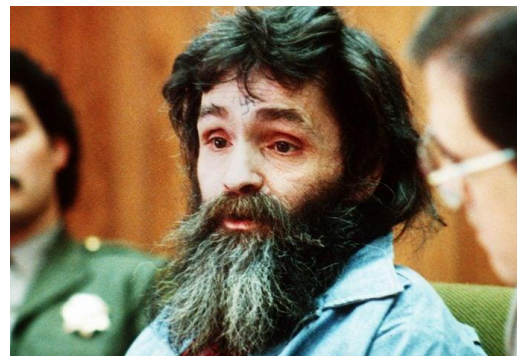
PSIHOLOŠKI POREMEĆAJI BIOLOŠKIH FUNKCIJA

- Neke vitalne, biološke funkcije ne vrše se na način koji omogućava adekvatno zadovoljavanje bazičnih potreba
- Poremećaji ishrane
- Poremećaji eliminacije
- Poremećaji sna i budnosti
- Seksualne disfunkcije

POREMEĆAJI REMEĆENJA, KONTROLE IMPULSA I PONAŠANJA

- Poremećaji u kontroli emocija i ponašanja
- Krše se prava drugih i/ili se krše norme i sukobljava sa autoritetima
 - Opozicioni prkosni poremećaj,
 - Intermitentni eksplozivni poremećaj
 - Poremećaj ponašanja
 - Antisocijalni poremećaj ličnosti
 - Piromanija i kleptomanija

ZLOUPOTREBA SUPSTANCI I POREMEĆAJI ZAVISNOSTI

Poremećaji zloupotrebe supstanci: mogu se pripisati upotrebi jedne ili više psihoaktivnih supstanci (koje mogu biti ili ne biti medicinski propisane)

Poremećaji zavisnosti: patološko kockanje, zavisnost od igara

POREMEĆAJI LIČNOSTI

- Trajni obrazac ponašanja i doživljavanja koji izrazito odstupa od očekivanja kulture individue,
- pervazivan je i nefleksibilan,
- počinje u adolescenciji,
- stabilan je tokom vremena i
- vodi patnji i podbacivanju oblastima života.

PARAFILIČNI POREMEĆAJI

Anomalične preferencije seksualnih aktivnosti ili objekata

RODNA DISFORIJA, NEUSAGLAŠENOST

Sporno da li je mentalni poremećaj

